

Рейтинговий звіт ОТПВ 001-004 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування	АТ «ОТП Банк»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	05.11.2013 р.
Дата оновлення:	18.06.2015 р.
Кредитний рейтинг:	uaA+
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність АТ «ОТП Банк» за 2013–2014 рр. та I квартал 2015 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторську перевірку наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, що наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність наявних передумов для зміни рейтингу протягом року.

Знаки «+» та «-» позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Рейтингова історія

Історія кредитного рейтингу АТ «ОТП Банк»

Дата:	05.11.2013 р.	18.06.2015 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA+	uaA+
Прогноз:	стабільний	стабільний
Рейтингова дія:	визначення	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу АТ «ОТП Банк» підтримується:

- наявністю підтримки Банку від основного акціонера OTP Bank Plc., який є найбільшим банком серед фінансових установ Угорщини та лідером угорського банківського ринку;
- диверсифікацією клієнтського кредитного портфеля за основними позичальниками;
- оптимальною структурою ресурсної бази за джерелами залучення;
- диверсифікацією ресурсної бази за основними контрагентами;
- високими показниками ефективності діяльності;

Рівень кредитного рейтингу АТ «ОТП Банк» обмежується:

- схильністю Банку до валютного та кредитного ризиків, що може негативно вплинути на ліквідність і капіталізацію;
- невідповідністю активів та пасивів за строками до погашення;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою та нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення показників діяльності Банку.

Основні фінансові показники АТ «ОТП Банк»

Показник	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.04.2014	01.07.2014	01.10.2014	01.01.2015	01.04.15
Активи, млн. грн.	24681,82	22784,72	20314,99	18722,35	21174,44	21141,53	21901,75	21505,50	24098,80
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	21606,67	19973,77	17185,72	15541,79	17577,36	17221,74	17960,88	16930,65	20809,31
Кошти клієнтів, млн. грн.	7732,95	8638,45	8853,71	9422,01	10250,55	11347,60	12303,58	13869,16	16482,98
Власний капітал, млн. грн.	3436,97	3426,98	3488,30	3359,40	2706,49	2390,60	2071,37	1374,82	1449,94
Доходи, млн. грн.	4673,01	3020,02	3307,96	3603,29	1123,04	2251,90	3401,32	4650,14	1498,61
Витрати, млн. грн.	4063,57	2438,26	3046,44	3485,99	1801,49	3247,21	4712,45	6649,24	2613,16
Чистий операційний дохід, млн. грн.	781,32	1172,95	1598,02	1791,08	644,13	1261,98	1693,43	1622,90	888,08
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	530,15	614,83	272,91	206,06	-815,36	-1186,27	-1542,09	-2167,77	-1114,55
Чистий прибуток, млн. грн.	609,43	581,76	261,53 ¹	117,29 ²	-678,45	-995,31	-1311,13	-1999,10 ³	-1114,55
Доходність активів (ROA)*, %	2,47	2,55	1,29	0,63	-	-	-	-	-
Доходність капіталу (ROE)* ⁴ , %	17,73	16,98	7,50	3,49	-	-	-	-	-

¹ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 183,43 млн. грн.

² фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 349,41 млн. грн.

³ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком (3 416,36 млн. грн.)

*значення на звітну дату

Резюме

Публічне акціонерне товариство «ОТП Банк» працює на банківському ринку України з 1998 року. Банк має статус відповідальної особи Банківської групи АТ «ОТП Банк» згідно з рішенням Комісії Національного Банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків №673 від 13 серпня 2013 року. До складу Групи наразі входять: ТОВ «ОТП Лізинг», ТОВ «ОТП Кредит», «Компанія з управління активами «ОТП Капітал» та ТОВ «ОТП Факторинг Україна». Всі перелічені компанії проводять успішну діяльність, займаючи провідні позиції у своїх сегментах.

За розміром чистих активів станом на 1 квітня 2015 року Банк посідає 13 місце серед 133 платоспроможних фінансових установ та належить до I групи банків.

Діяльність Банку здійснюється відповідно до Статуту, чинного законодавства та на підставі ліцензій. Місцезнаходження Банку: Україна, 01033, м. Київ, вул. Жилианська, 43.

АТ «ОТП Банк» функціонує як універсальний банк, що активно працює з різними групами клієнтів. Утриманню конкурентних позицій на фінансовому ринку сприяє надання максимально повного спектру банківських послуг та розгалуженість регіональної мережі, що охоплює майже всі регіони України і налічує 91 відділення, 2 з яких наразі тимчасово не працюють. Протягом аналізованого періоду в силу об'єктивних причин було закрито більше 50 відділень. До кінця поточного року планується закриття ще 6 відділень.

Активні операції фондуються клієнтськими коштами та власним капіталом, на обсяг якого в окремих періодах впливали негативні результати від переоцінки фінансових інструментів у портфелі банку на продаж, а в минулому та поточному роках – від'ємне значення фінансового результату. З метою підтримання показників капіталізації залучалися кошти на умовах субординованого боргу. Крім того, акціонерами Банку було прийнято рішення про нарощення статутного капіталу (внески за незареєстрованим статутним капіталом становлять 800 млн. грн.), проте показник адекватності капіталу нижче нормативного значення. Подальший розвиток фінансової установи потребуватиме нарощення акціонерного капіталу.

Якість ресурсної бази АТ «ОТП Банк» задовільна. Основною складовою є кошти клієнтів, запозиченнями від власника сформовано близько 5% зобов'язань.

З метою диверсифікації ресурсної бази Банк емітував довгострокові ощадні депозитні сертифікати та цінні папери, а також залучав кошти на міжнародних ринках капіталу. Розміщених цінних паперів наразі немає, обсяг коштів, залучених шляхом розміщення сертифікатів незначний, кошти міжнародним фінансовим організаціям повертаються у строки, передбачені укладеними угодами.

Обсяг клієнтських коштів, незважаючи на складну соціально-політичну ситуацію в країні, протягом останнього року зріс майже на 16%. Разом з тим, як і загалом по

банківській системі, приріст коштів корпоративних клієнтів (перевищив 49%) відбувався на тлі скорочення коштів приватних осіб (перевищило 9%). Кошти залучені здебільшого на короткостроковій основі, за видами валют переважають кошти у ВКВ. Суттєвий обсяг запозичень у ВКВ підвищує ризик зростання боргового навантаження на Банк в умовах курсових коливань.

Ресурсна база диверсифікована за основними кредиторами, депозитний портфель – за основними вкладниками, а кошти корпоративних клієнтів – за видами економічної діяльності.

Якість активів АТ «ОТП Банк» задовільна. Основною їх складовою є клієнтський кредитний портфель. Вагомою складовою є також високоліквідні активи, проте їх обсяг та частка протягом останнього півріччя зменшилися.

У клієнтському кредитному портфелі за строками кредитування переважають довгострокові кредити, за цільовим призначенням – кредити, надані у поточну діяльність, іпотечні кредити формують 31% кредитного портфеля та/або 2/3 кредитного портфеля фізичних осіб. Більше 63% обсягу портфеля сформовано кредитами, наданими в іноземній валюті. При цьому, переважна більшість позичальників не має валютних надходжень, що підвищує ризик погіршення платіжної дисципліни позичальників в умовах девальвації національної валюти. Ситуація дещо пом'якшується достатньою диверсифікацією клієнтського кредитного портфеля за основними позичальниками, проте питома вага заборгованості останніх, зважаючи на її валютну складову на тлі девальвації національної грошової одиниці, мала тенденцію до підвищення.

Станом на 1 квітня поточного року частка простроченої заборгованості за кредитами перебувала в межах 11%. Разом з тим, Банк має історію втрат (списання у збиток активів за рахунок резервів та переуступка проблемної заборгованості третій особі). Сума фактично сформованого резерву відповідає розрахунковому значенню, прострочена заборгованість покривається резервами майже удвічі. Серед забезпечення зобов'язань за кредитами – нерухоме та рухоме майно, майнові права на грошові кошти тощо. Разом з тим, забезпечення найвищої групи ліквідності (за класифікацією регулятора) покриває менше 3% обсягу клієнтського кредитного портфеля.

Портфель цінних паперів на продаж сформовано пайовими та борговими цінними паперами підприємств різних сфер реального сектору економіки, а також фінансового сектору, в т.ч. ОВДП, портфель цінних паперів до погашення – депозитними сертифікатами НБУ. Цінні папери окремих підприємств реального сектору економіки належать до V категорії якості, проте їх обсяг незначний (близько 5% портфеля), а резерв під знецінення сформовано в повному обсязі.

Основними складовими високоліквідних активів АТ «ОТП Банк» є казначейські цінні папери, що забезпечують прийнятний рівень доходності за відсутності кредитних ризиків, та кошти на НОСТРО рахунках здебільшого в іноземних банках інвестиційного класу. На кореспондентському рахунку в НБУ кошти підтримуються в обсязі, достатньому для своєчасного обслуговування клієнтів та виконання власних зобов'язань.

Від'ємне значення кумулятивної невідповідності активів та пасивів строком до 1 року протягом останнього півріччя мало тенденцію до збільшення та станом на початок II кварталу перевищило 22%. Фактором тиску на ліквідність Банку в поточному році є закінчення строку користування коштами, залученими на умовах субординованого боргу за однією з угод. Проте з урахуванням перемовин Банку з кредитором ЄБРР досягнуто попередньої згоди на пролонгацію субординованого боргу в розмірі 65 млн. дол. США (рішення ради директорів ЄБРР від 6 травня 2015 року), що дозволить знизити значення кумулятивної невідповідності активів та пасивів строком до 1 року до 16%.

Обсяг загальних адміністративних витрат відносно валового доходу протягом аналізованого періоду був прийнятним. Ефективність діяльності за підсумками 2013 року була високою, а фінансовий результат – позитивним. У минулому році ефективність діяльності була прийнятною. Разом з тим, переуступка проблемної заборгованості третім особам з дисконтом та необхідність спрямування значного обсягу коштів на формування резервів для відшкодування можливих втрат від активних операцій (формували понад 46% витрат) чинили суттєвий тиск на фінансовий результат. За підсумками I кварталу поточного року відрахування в резерви під активні операції у структурі витрат перевищили 73% та, незважаючи на високу ефективність діяльності, зумовили від'ємне значення фінансового результату.

Зважаючи на суттєву девальвацію національної валюти, АТ «ОТП Банк», починаючи з жовтня минулого року допускає порушення окремих економічних нормативів, встановлених НБУ: норматив адекватності регулятивного капіталу, нормативи кредитного ризику на одного позичальника та великих кредитних ризиків, норматив короткострокової ліквідності, а також ліміти довгої та короткої відкритої валютної позиції.

Враховуючи збереження складної ситуації в країні та часті зміни вимог банківського законодавства, контроль за пруденційними ризиками є актуальним для Банку. АТ «ОТП Банк» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі Банк має підвищену чутливість до кредитного, валютного та ризику ліквідності, чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною або низькою. Окремо слід зауважити, що власник готовий надати підтримку ресурсами у разі необхідності.

Основними напрямками стратегічного розвитку Банку передбачена концентрація зусиль на розширенні позицій в межах внутрішнього фінансового ринку щодо формування ресурсної бази, що супроводжуватиметься вдосконаленням та зміною інструментів залучення. Щодо розміщення коштів, то надання широкого спектру послуг охоплюватиме як сегмент приватних, так і корпоративних клієнтів з акцентом на високі європейські стандарти послуг та продуктів Банку, прийняті в групі ОТП.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг АТ «ОТП Банк» підтверджено на рівні uaA+, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

О.В. Шубіна

**Начальник відділу рейтингів банківських
установ**

Г.П. Винник

Додатки

Дані балансу АТ «ОТП Банк», млн. грн.

Показник	01.01.10	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.04.14	01.07.14	01.10.14	01.01.15	01.04.15
Активи										
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	1565,39	1282,44	1158,29	1193,25	1989,58	1443,71	1401,96	1382,15	1569,77	1158,60
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	403,73	3059,83	2345,66	1655,70	985,38	1353,20	1551,57	2466,09	883,30	1423,91
Кошти в інших банках	1357,20	1414,10	912,57	1617,47	530,33	1500,37	1650,48	1453,27	1644,27	1262,82
Кредити клієнтам	28181,84	20991,07	19782,82	17526,88	16495,69	18810,66	18650,66	19207,73	19919,19	23220,72
Цінні папери	61,06	90,48	282,20	300,53	255,16	93,10	34,85	34,23	34,42	35,06
Довгострокові вкладення	575,48	572,86	707,33	649,82	614,33	601,64	593,63	696,53	728,55	772,36
Нараховані доходи	879,33	515,31	461,32	525,33	534,37	524,37	632,65	678,34	729,70	840,70
Резерви	-3747,47	-3460,87	-3175,15	-3428,03	-2891,53	-3485,29	-4071,43	-4464,20	-4666,80	-5279,40
Інші активи	118,66	216,61	309,68	274,04	209,03	332,67	697,15	447,61	663,10	664,03
Разом активів	29395,22	24681,82	22784,72	20314,99	18722,35	21174,44	21141,53	21901,75	21505,50	24098,80
Зобов'язання										
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	428,79	1119,20	178,40	40,63	479,68	1040,74	0,15	0,15	473,22	1172,33
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	3257,22	3833,77	4161,57	3414,89	4108,27	4377,03	4544,20	5185,05	6257,86	8137,50
Кошти фізичних осіб	3808,04	3899,18	4476,87	5438,82	5313,74	5873,52	6803,40	7118,53	7611,30	8345,48
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	16773,55	10406,12	8513,94	5701,13	3244,63	3624,12	3912,95	3298,62	1550,83	182,25
Боргові цінні папери	2,53	12,97	12,50	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Субординований борг	1728,40	1661,46	1589,84	1554,18	1549,77	2122,99	2290,61	2508,25	3054,29	3373,72
Нараховані витрати	353,61	185,43	189,36	234,92	176,60	222,90	258,79	163,25	177,49	212,86
Інші зобов'язання	203,15	126,72	235,26	442,10	490,25	1206,64	940,83	1556,52	1005,68	1224,72
Разом зобов'язань	26555,30	21244,85	19357,74	16826,68	15362,95	18467,95	18750,94	19830,38	20130,69	22648,86
Власний капітал										
Сплачений статутний капітал	2868,19	2868,19	2868,19	2868,19	2868,19	2868,19	2868,19	2868,19	2868,19	3668,19
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	432,06	432,06	30,93	351,83	397,82	397,82	515,11	515,11	515,11	905,81
Результат минулих років	0,00	-464,31	0,00	0,00	0,00	117,29	0,00	0,00	0,00	-1999,10
Результати переоцінки	-24,99	-8,40	-53,90	6,75	-23,90	1,63	2,61	-0,80	-9,39	-10,42
Фінансовий результат поточного року	-435,34	609,43	581,76	261,53	117,29	-678,45	-995,31	-1311,13	-1999,10	-1114,55
Разом власного капіталу	2839,93	3436,97	3426,98	3488,30	3359,40	2706,49	2390,60	2071,37	1374,82	1449,94

Дані звіту про фінансові результати АТ «ОТП Банк», млн. грн.

Показник	01.01.10	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.04.14	01.07.14	01.10.14	01.01.15	01.04.15
Доходи										
Процентні доходи	3988,26	3051,10	2565,87	2659,91	2786,49	821,11	1690,40	2546,97	3369,01	1058,61
Комісійні доходи	324,12	293,03	360,83	399,91	456,45	100,89	214,69	348,15	506,29	153,35
Результат від торговельних операцій	193,10	31,46	65,10	117,41	66,56	65,93	171,29	243,73	367,41	148,29
Інші операційні доходи	19,49	1 258,68	-6,29	13,60	38,39	8,81	18,54	25,18	26,59	21,43
Інші доходи	27,64	37,75	34,50	117,14	230,65	69,48	94,05	117,29	155,15	42,50
Повернення списаних активів	0,01	0,99	0,01	0,00	24,75	56,82	62,94	120,01	225,70	74,43
Всього доходи	4552,62	4673,01	3020,02	3307,96	3603,29	1123,04	2251,90	3401,32	4650,14	1498,61
Витрати										
Процентні витрати	1497,59	1045,71	735,69	983,20	874,66	211,21	477,13	780,52	1092,37	316,97
Комісійні витрати	38,04	37,78	47,61	68,76	89,33	30,71	70,65	112,41	170,09	61,00
Інші операційні витрати	595,93	2 769,45	1 029,26	540,84	592,81	110,69	285,15	577,66	1383,93	115,65
Загальні адміністративні витрати	763,60	802,38	782,91	796,60	874,37	215,02	486,65	735,22	1063,61	207,12
Відрахування в резерви	1782,14	-512,47	-190,28	645,66	966,04	1370,77	2118,59	2737,59	3107,91	1912,43
Податок на прибуток	310,66	-79,28	33,07	11,38	88,77	-136,91	-190,96	-230,96	-168,68	0,00
Всього витрати	4987,96	4063,57	2438,26	3046,44	3485,99	1801,49	3247,21	4712,45	6649,24	2613,16
Фінансовий результат	-435,34	609,43	581,76	261,53	117,29	-678,45	-995,31	-1311,13	-1999,10	-1114,55